

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I
SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ ZA ROK 2023**

oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją w/w zadań w roku 2024.

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2023

WPROWADZENIE

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r. poz. 1426), który zobowiązuje Wójta do złożenia Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań do dnia 31 marca.

Od marca 2012r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku realizuje zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

I. Określenie zadań własnych gminy

Katalog zadań zawarty w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pozwala na stworzenie w Gminie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Do zadań Gminy zgodnie z ustawą należy:

1. Opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego;
3. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
4. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

6. Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
8. Sporządzanie sprawozdań z zakresu wspierania rodziny;
9. Realizacja zadań wynikających z programów z zakresu wspierania rodziny.

II. Gminny Program Wspierania Rodziny

W oparciu o art. 176 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Rada Gminy Bierzwnik w dnia 29 grudnia 2021r. podjęła Uchwałę Nr XLV/273/21 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bierzwnik na lata 2022-2024.

Cele szczegółowe zawarte w Programie obejmują:

1. Poprawę funkcjonowania rodziny oraz warunków społecznych i bytowych

Pracownicy socjalni GOPS Bierzwnik prowadzą systematyczną pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2023r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku w ramach zadań zleconych i zadań własnych udzielił pomoc 113 rodzinom o liczbie osób 278 w tym:

- świadczenia pieniężne 78 rodzinom o liczbie osób 164,
- świadczenia niepieniężne 77 rodzinom o liczbie osób 157.

Realizacja zadań własnych gminy - wydatkowana kwota w 2023r. w tym:

- zasiłki okresowe 59.682,00 zł liczba rodzin 25 o liczbie osób 63,
- posiłek 44.269,00zł liczba rodzin 30 o liczbie osób 137,
- zasiłki celowe 400,00 zł, liczba rodzin 2 o liczbie osób 2.

Pomoc materialna udzielona rodzinom objętych pomocą asystenta rodziny:

- zasiłki okresowe - 2 rodzina o liczbie osób 11 , w tym 7 dzieci,
- pomoc w formie posiłku objętych było 6 dzieci,
- zasiłek celowy i zasiłek na zakup żywności – 2 rodziny o liczbie osób 11.

Realizacja świadczenia rodzinnego, funduszu alimentacyjnego i świadczeń opiekuńczych - wydatkowana kwota w 2023r. 3.010.316,35zł w tym:

- zasiłki rodzinne 342.190,98 zł - 3013 świadczeń
- dodatki do zasiłku rodzinnego 168.022,37 zł - 1779 świadczeń
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka 16.000 zł - 16 świadczeń
- świadczenia rodzicielskie 147.948 zł - 159 świadczeń
- fundusz alimentacyjny 175.998,00 zł - 420 świadczeń
- świadczenia opiekuńcze 2.160.157,00zł - 2599 świadczeń

Z wydatkowanej kwoty 7 rodzinom objętych pomocą asystenta rodziny wypłacono zasiłki rodzinne wraz z dodatkami rodzinnymi oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego na kwotę 98.601,78 zł.

Realizacja świadczeń wychowawczych w 2023r. została wydatkowana na kwotę 6.000 zł w ilości świadczeń - 12.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku we współpracy z Urzędem Gminy oraz Powiatowym Urzędem Pracy zorganizował prace społecznie użyteczne w 2023r. dla 19 osób w tym dwie osoby objęta wsparciem asystenta rodziny.

W 2023r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku realizował zadanie z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych dla osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – Podprogram 2021Plus przy współpracy z Bankiem Żywności w Gorzowie Wlkp.

6 rodzin, które zostały objęte wsparciem asystenta rodziny otrzymały 35 paczek na łączną ilość 333,90 kg

Gmina Bierzwnik przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bierzwniku do 30.06.2023r. realizowała projekt pt. „Rozwój usług społecznych na terenie Gminy Bierzwnik”. Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. W ramach projektu mieszkańcy Gminy Bierzwnik mieli możliwość skorzystania ze wsparcia indywidualnego oraz grupowego : psycholog, terapeuta ds. uzależnień, prawnik, pedagog. Ponadto rodziny uczestniczące w projekcie mogły podnieść kompetencje cyfrowe, opiekuńczo- wychowawcze, osobisto- społeczne.

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz rozwiązywanie już istniejących, a także zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w tych rodzinach

Pracownicy socjalni we współpracy z asystentem rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. W tym zakresie współpracują także z pedagogami szkolnymi, pracownikami służby zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Zarządzeniem nr 6/2015 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bierzwniku z dnia 9 czerwca 2015r. wprowadzona została „Procedura postępowania pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny w przypadku rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bierzwniku działa Zespół Interdyscyplinarny składający się z przedstawicieli różnych instytucji. Zadaniem Zespołu jest wdrażanie systemu przepływu informacji oraz reagowanie na zdiagnozowane problemy społeczne, w tym w szczególności przejawy bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, przemoc domowej, demoralizacji nieletnich, zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich, a także integrowanie działań środowisk odpowiedzialnych za pomoc dziecku i rodzinie.

W 2023r. Zespół Interdyscyplinarny prowadził 18 procedur „Niebieskich Kart”, w tym :

- Przekazanych przez przedstawicieli policji – 17
- Przekazanych przez „Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” – 0
- Przekazywanych przez przedstawicieli Pomocy Społecznej – 1
- Przekazywanych przez przedstawicieli Oświaty – 0

W 2023r. wszczęto 1 procedurę „Niebieskiej Karty” w rodzinie objętej Asystentem Rodziny.

Do zadań własnych gminy należy także współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

W 2023r. współfinansowano pobyt 18 dzieci w 12 rodzinach zastępczych oraz 1 dziecko w Rodzinnym Domu Dziecka i 3 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej w kwocie 113.219.56zł.

3. Pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W ramach tych działań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku w 2023r. zatrudniał jednego asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę w ramach zadaniowego czasu pracy, który na wniosek pracownika socjalnego prowadził pracę z rodziną.

W 2023r. swoim działaniem objął 7 rodzin o liczbie dzieci 24.

-do 3 miesięcy - 0

-powyżej 3 do 12 miesięcy – 0

- powyżej 1 roku - 7

Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zapewniał rodzinom przeżywającym trudności, wsparcie i pomoc asystenta rodziny. Praca asystenta rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny. Zadania asystenta rodziny realizowane są zgodnie z przepisami ustawy i polegają przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występuje wiele sprzężonych problemów do których należą m.in.: niskie umiejętności opiekuńczo- wychowawcze oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przewlekłe choroby, niepełnosprawność, przemoc, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne, a których występowanie powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Praca asystenta rodziny odbywa się w miejscu zamieszkania tych rodzin i poza nimi, przy aktywnym współdziałaniu i współpracy pracownika socjalnego z rejonu osoby objętej wsparciem asystenta.

Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, opiekunów, właściwego prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego. Efektem pomocy powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współdziałaniu rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej przez układanie planu

pracy i jego realizację, po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny oraz poprzez małe kroki, powolnie posuwanie się do przodu.

Do warunków koniecznych w asystenturze należy nawiązanie relacji z rodziną, długofalowość pracy (ok. 2 lata), dostosowanie stylu komunikacji i metod działania do faz procesu zmiany. Jeśli warunki organizacyjne pozwalają tylko na pracę kilkumiesięczną warto skupić się na najpilniejszych zdaniami rodziny sprawach, przywracających im socjalne bezpieczeństwo (dostęp do świadczeń lub uzyskanie zatrudnienia, leczenie dzieci, uregulowanie zaległych spraw urzędowych, związanych z sytuacją mieszkaniową i rodzinną itd.), najważniejsze jest bezpieczeństwo dzieci. Może być i tak, że czasem zachowania destrukcyjne rodziców zagrażają zdrowiu i życiu dzieci. Rodzic pracuje wtedy nad zmianą gdy dziecko jest w pieczy zastępczej krótkoterminowej. Nie każda rodzina chce i potrafi skorzystać z tej formy wsparcia. Niemniej jednak asystentura winna być rozumiana, jako forma wsparcia a nie przymusu.

Szczególnie trudna jest praca asystenta w rodzinach, gdzie występują upośledzenie umysłowe. W tych przypadkach praca asystentów musi być długoterminowa i polegać na treningu umiejętności.

Asystent realizując plan pomocy rodzinie współpracował przede wszystkim z przedstawicielami :

1. Placówek oświatowych
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Służby zdrowia (np. lekarze rodzinni, lekarz pediatra, pielęgniarki środowiskowe)
4. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie
5. Posterunku Policji w Bierzwniku
6. Placówek opiekuńczo- wychowawczych
7. Sądu, Prokuratury.

Asystent Rodziny pracuje z rodzinami wieloprogowymi. Wymaga to od niego szerokiej wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji zadań oraz profesjonalizmu zachowań w trudnych okolicznościach.

Model pracy z rodziną objętą asystą rodzinną zakłada współpracę pracownika socjalnego i asystenta rodziny na każdym etapie pracy z rodziną. Współpraca pracownika socjalnego z asystentem rodziny ma charakter ciągły począwszy od fazy planowania,

konstruowania długoterminowych celów (w oparciu o narzędzie jakim jest plan pracy z rodziną i kontrakt socjalny), również poprzez pozostałe fazy: realizacji planu (radzenie sobie z napotkanymi przeszkodami, podejmowanie interwencji, dokonywanie koniecznych zmian w ustalaniu celów głównych i szczegółowych zawartych w kontraktach socjalnych i planach pracy, współpraca z partnerami w obszarze wspierania rodziny), a także w fazie monitorowania rodziny.

Pracownik socjalny w początkowym etapie współpracy służy asystentowi, zarówno posiadaną wiedzą teoretyczną, jak i swoim doświadczeniem w pracy z konkretną rodziną. Natomiast w etapach późniejszych współpraca polega na wymianie posiadanych informacji, często znacznie szerszych ze strony asystenta z uwagi na dużą częstotliwość kontaktów oraz zdobyte przez członków rodziny zaufanie. Jednak to pracownik socjalny podejmuje ostateczne decyzje w ważnych kwestiach dotyczących rodziny i wyznacza wspólne kierunki działań dla siebie i asystenta rodziny w zakresie realizacji działań, mających na celu wsparcie potrzebujących rodzin.

Współpraca pracownika socjalnego i asystenta ma na celu wzajemne uzupełnianie się w zakresie posiadanych zasobów i podejmowanie jednolitego kierunku działań wobec adresatów pracy socjalnej. Asystent rodziny i pracownik socjalny uzupełniają się w podejmowanych działaniach i wymieniają nie tylko wiedzę na temat danej rodziny ale również swoim doświadczeniem, a wszystko po to aby osiągnąć jak najbardziej zadawalające wyniki w podejmowanych działaniach i tym samym jak najlepiej pomóc rodzinom słabszym społecznie.

4. Tworzenie warunków umożliwiających dziecku wychowywanie się w rodzinie biologicznej.

Zgodnie z art. 191 ust.8 i 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, w których mowa w ust. 1 pkt. 1, w wysokości:

- 1) 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej ;

- 2) 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie dotyczącej dzieci z terenu Gminy Bierzwnik umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo- wychowawczych wynika, iż w 2023r. w pieczy zastępczej przebywało 18 dzieci w 12 rodzinach zastępczych oraz 1 dziecko w Rodzinnym Domu Dziecka oraz 3 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej. Wysokość wydatków poniesiona przez gminę w 2023r. to kwota 113.219,56 zł.

5. Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej oraz innych podmiotów działających na terenie Gminy Bierzwnik ukierunkowanych na pomoc dziecku i rodzinie.

W 2023r. asystent rodziny oraz pracownicy socjalni brali udział w szkoleniach udoskonalających swój warsztat, m.in. "ZI – aktualizacja 2023 – działalność zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w myśl znowelizowanych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie", „Superwizja pracy socjalnej” „, „Szkolenie z zakresu nowelizacji ustawy o przemoc domowej”, „z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych”, „Symulacja działania grup diagnostyczno – pomocowych”, „ Bezpieczny kontakt z osobą będącą pod wpływem alkoholu czy innych substancji psychoaktywnych”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku systematycznie włącza się w działania profilaktyczne organizowane przez służby i instytucje pracujące na rzecz dziecka i rodziny, które skierowane do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, tzn. interdyscyplinarne działania.

III. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

Rodziny wspierające stanowią instrument mający na celu wsparcie rodziców biologicznych w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci. Gmina może spróbować zaktywizować lokalne otoczenie rodziny w celu udzielenia pomocy rodzinie. Problemy opiekuńczo-wychowawcze mogą wynikać z braku odpowiednich wzorców w rodzinach, z których pochodzą rodzice dziecka. Dzięki współpracy z rodziną wspierającą w rodzinie wspieranej takie pozytywne wzorce funkcjonowania rodziny można zaszczerpić. Pomoc rodziny wspierającej może dotyczyć różnych aspektów życia takich jak: organizowanie czasu wolnego dzieciom, wypracowanie nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny, pomoc w nauce, wskazówki dotyczące wychowania dzieci, ale również takich wydawałoby się oczywistych dla rodzin spraw, jak nauka gotowania, sprzątnięcia, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego. Rodzina wspierająca powinna współpracować z asystentem rodziny. Pełnienie roli rodziny wspierającej jest nieodpłatne. Niemniej gmina ma obowiązek zawrzeć umowę z rodziną, w której zostaną zdefiniowane koszty, które podlegają zwrotowi. W 2023 r. w ramach tego zadania na terenie gminy Bierzwnik nie szkolono rodzin wspierających i nie podpisano ani jednej umowy. Pomimo ogłoszonego naboru dla rodzin wspierających nie zgłosiła się żadna rodzina, chętna do pełnienia tej funkcji.

IV. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci

Jak wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązkiem każdej gminy jest utworzenie i prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie świetlicy środowiskowej, czy choćby pracy wychowawcy podwórkowego. Placówki wsparcia dziennego to ważny i potrzebny element systemu wspierania rodziny mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Placówki zapewniają wychowankom wszechstronne wsparcie: począwszy od potrzeb podstawowych, jak opieka, bezpieczeństwo, wyżywienie, poprzez pomoc w nauce, wsparcie emocjonalne w sytuacjach trudnych, aż po ciekawe zajęcia rozwojowe. Dzięki uczęszczaniu do placówek, dzieci lepiej się zachowują, lepiej uczą, lepiej radzą sobie w grupie rówieśniczej, a także odkrywają swoje silne strony, nabierają poczucia własnej wartości.

Od września 2020r. na terenie gminy Bierzwnik działa Placówka Wsparcia Dziennego

„Płomyk” dla dzieci i młodzieży w formie opiekuńczej. Wsparciem Placówka objęła 12 dzieci z terenu gminy Bierzwnik. Zajęcia odbywają się w każdy czwartek w godz. 16-19.

V. Potrzeby związane z realizacją zadań wykonywanych z zakresu wspierania rodziny na rok 2024r.

1. Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny.
2. Podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny .
3. Podnoszenie kwalifikacji pracowników zajmujących się pracą z rodziną poprzez udział w szkoleniach i innych formach kształcenia.
4. Zabezpieczenie środków finansowych z przeznaczeniem na utrzymanie dzieci przebywających w pieczy oraz dodatkową rezerwę w związku z możliwością wystąpienia sytuacji umieszczenia kolejnego dziecka z terenu gminy w pieczy zastępczej.
5. Rozwój poradnictwa psychologicznego, prawnego oraz terapeutycznego i utworzenie grupy wsparcia dla rodzin.
6. Realizacja ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem” w związku z urodzeniem dziecka z ciężką chorobą i niepełnosprawnością.
7. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
8. Kontynuacja prowadzenia Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży w formie opiekuńczej i zabezpieczenie na ten cel środków finansowych.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych na terenie gminy działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

PODSUMOWANIE:

Realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 starają się poprawić sytuację dziecka i rodziny , poprzez systematyczną pracę na rzecz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa rodziny, ograniczenia patologii społecznych, minimalizowania negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka w ramach swoich kompetencji.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Bierzwniku
Anna Nowak